

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“.

— Izhaja vsako drugo soboto —

Hiša v gozdu.

Resnična dogodba, poslovenil Starogorski.

Pri jami ni bilo videti ničesar, le pes je divje lajaje se zaletal k malemu vhodu, od koder se je zopet trepetaje splazil k gospodu. Pametna žival je bila od groze vsa prestrašena.

Tukaj je bilo nekaj groznega, pa kaj? Jama skriva strašno skrivnost, pa kakšno? Kako se naj prepriča? Vhod v njo je nepristopen, spustiti se notri je pa prenevarno.

„Išči“ vsklikne nazadnje psu, „išči, zvesti pes, išči!“

Vspodbujeni pes se je spustil v jamo in spretno skakal od kamena do kamena. Kmalu nato je privlekel nekaj temnega iz jame, kar je oddal gospodu.

Ta je takoj spoznal svileni robec, katerega je Mica dobila za božično darilce od Ivanke.

Tresoč se po vsem telesu, zakliče v jamo Micino ime, pa zastonj. Prej tako čuječe uho je bilo gluho, zgovorne usta so obmolknile.

V hiši se je zgodila nesreča, drugače bi zvesta služabnica ne zapustila gospe. — Brzo domov!

K sreči se spomni delavcev in lovskih pomagačev, Tja najprej! Že od daleč kriči.

„Filip, Peter! Hitro domov! Zgodila se je nesreča! Drugi pa k jami, Mica se je ponesrečila. Vzamite vrv seboj!“

In oddirjal je v divjem skoku proti domu.

Prišel je do hiše, v kateri je bil njegov zaklad. Tako tiho mirno in na videz vse nespremenjeno.

Nekaj trenutkov je obstal s konjem. Močnega moža je razburjenost tako prevzela, da si ni skoraj upal naprej.

„Naj se zgodi kar hoče!“ je rekel naposled in jezdil k hiši. Tukaj je zagledal, kar ga je pretreslo. Špalir je bil polomljen, trta potegnjena s stene.

Vid je ležal v nezavesti in kri mu je curljala iz globoke rane na glavi. Anton je skočil iz konja ter stopil k ranjencu. V tem hipu je opazil rano na prsni. Vzrok rane si je skušeni mož takoj raztolmačil. —

S tresoč roko je potrkal na vrata in zaklical: „Ivanka, ljubljena žena, ali si še zdrava!? Jaz sem, tvoj Anton!“

Radosten krik mu je v odgovor in iz okna prilete ključi: „Hvala Bogu, da si prišel! Tu so ključi!“ Za trenutek potem je objel Anton svojo ženo, ki se je ihteč oklenila njegovega vratu.

„Zdrava sem Anton, ničesar se mi ni pripetilo in tudi mali je zdrav!“ je rekla žena in pokazala na dete.

Anton jo je veselo zopet objel. Potem jo je prosil, naj mu razloži vse, kar se je godilo.

Ko so prišli lovski pomagači, prenesli so Vida v spodnjo sobo.

Ivankin strel je zadel desna prsa in kroglja je šla skozi in skozi. Pri padeu si je strl zdravo nogo ter dobil na glavi, vsled ostrega kamna, na katerega je padel, globoko rano. Živel je še ravno dovolj dolgo, da je obstal vse svojo huodelstvo.

Micino truplo je bilo prenešeno v bližnjo čuvalnico in pred Ivanko se je zamolčala njena smrt.

„Mica si je pohabila nogo, in je morala po nasvetu zdravnika ostati pri miru v postelji, da ozdravi“, je odgovarjal Anton na njena vprašanja.

Ko se je Ivanka popolnoma opomogla in prišla k moči, ji je soprog previdno in počasi razodel nesrečo in njeno grozno smrt. Oh, koliko je bilo to solz in plakanja po zvesti služabnici.

Liza je končala svoje življenje v prisilni delavnici.

Ta pretresljiva dogodba ni popolnoma nič škodovala na zdravju materi ali otroku, le krst so morali prenesti.

Kmalu se je razglasila cela dogodba. Časniki so pisali o tem več ali manj resnično. Tako je prišlo celo do ušes samega kralja, ki je podelil pogumni ženi pokojnino za vse življenje sto dolarjev na leto. Še sedaj v sivi starosti jo dobiva, da prireja svojim vnukom krasno božično drevesce.

* * *

Vse je zveste poslušalo pripoved „stare mame“.

„No, vi gospod stotnik in gospod pravnik, kaj bi vi storili na Ivankinem mestu? Ali bi se dali premagati?“ vprašala je smehljaje, potem je vstala, se priklonila in odšla v svojo sobo.

„To je čudovita žena, ta „stara mama“, opomnil je pri odhodu tuji gospod k staremu hišnemu prijatelju.

„Kako se neki zove? Njeno ime in stan sem preslišal, ko sem se ji predstavil.“

„Ona je vdova po nekem gozdarju in se zove Ivanka Volčanec.“

K o n e c.

Janezova junaška dela.

Priredil Dragotin U

Gospod major in njegova še ne priletna boljša polovica sta se pravkar preselila v novo stanovanje. Hišna oprava pa še ni bila vrejena, ampak bilo je še vse razmetano semtertja in to je gledala majorjevka s zelo žalostnim in nezadovoljnim pogledom. „Le potolaži se“, ji reče soprog in jo prisrčno objame, „danes zvečer bo že bolje. Kakor veš sem izbral nekaj vojakov iz naše stotnije ki nam bodo radi pri spravljanju pomagali.“ „To mi je dobra tolažba,“ odgovori mu žena, „ker misel, da bom morala z našim hlapcem Janezom sama vse spraviti, me je že prav strašila. Selitev sama ni bila tako nadležna, kakor vedno nadzorovanje, da bi naš Janež ne napravil kake neumnosti.“ Major se je tiho smejal. Potem ji pa veli: „Pred vsem skrb, da bodo dobili vojaki dovolj pijače.“

„Da, prav danes sem naročila vozniku, naj pripelje pivo.“

O saj tega ni bilo treba, v tej hiši je tudi gostilna.“

„Ah tega nisem vedela, pa priti bi moral voznik vseeno, da odpelje prazne steklenice, katere noče nikdar s seboj vzeti in pri selitvi smo jih morali seboj vlačiti. Čudno, da se ni nobena razbila. V novem stanovanju pa nočem, da bi bile vedno razmetane. Voznik jih mora danes na vsak način odpeljati. Pri tukajšnjem krčmarju naj dobi Janez danes kosilo, midva lahko greva v bližnji hotel, ker danes ne morem kuhati.“ Soprog ji potrdi.

Ona se napoti k Janezu v kuhinjo. Zanez je ravno takrat brisal posodo in nehote prevrnil skledo vode po kuhinji.

„Janez,“ ogovori ga majorjeva, „jaz in moj soprog greva danes v hotel, ti pa pojdi h krčmarju in vzemi zase jedi. Si me li razumel, Janez, kaj?“

„Da, gospa, sem razumel.“

Majorjeva pa nadaljuje: „Ne vzemi slabih ostankov, ampak zahtevaj dobre jedi. Moj soprog bo že vse potem poplačal, ko prideva nazaj. Prišel pa bo tudi voznik s pivom. Tukaj je denar. Pa prosim te, skrbi, da vzame ta mož tudi ostale ste klenice. Prosim te ne pozabi tega. „Ne, ne bom nič pozabil,“ zagotavlja ji Janez.

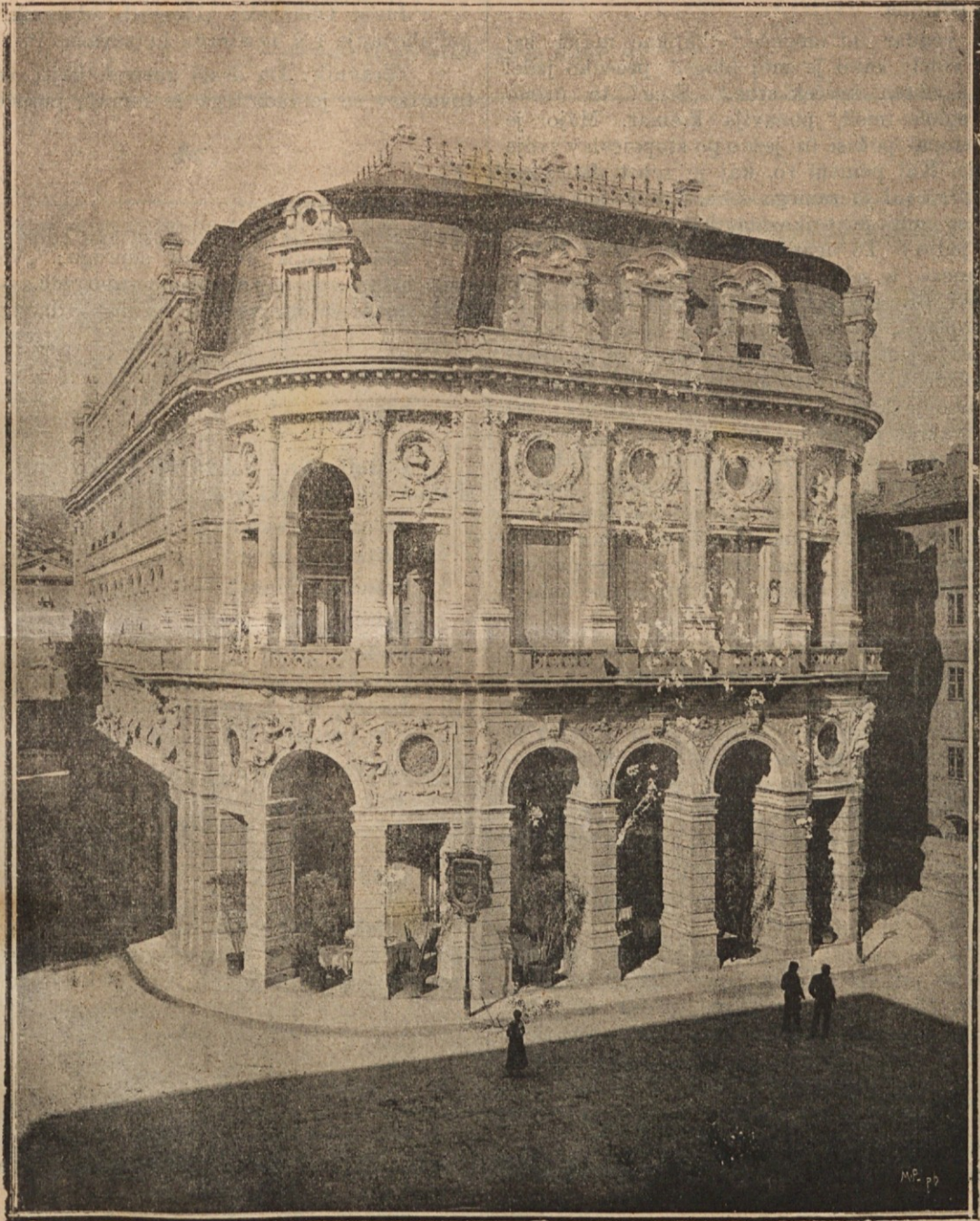
Majorjeva je nato zapustila kuhinjo, da bi se s svojim soprogom podala v hotel. Bila je nekoliko pomirjena in je upala, da Janez vendar ne bo napravil nikake neumnosti, ko je zdaj tako odločno govoril. — Uro pozneje sta se že vrnila od kosila, a bila nista nič kaj zadovoljna, ker jed je bila tako slaba, da sta morala polovico pustiti, plačati pa vso. Ko sta prišla v kuhinjo, sedel je Janez pred krožnikom jedi in glodal okusno pečenko. Na mizi pa sta stala dva velika lonca, polna pive. Majorjeva ga je začudena vprašala: „Janez, kaj pomeni to?“ On je odgovoril veselo, kakor mož, ki si je svet, da je izpolnil svojo dolžnost:

„Voznik je bil tukaj in prinesel pivo. Rekel sem, da naj vse steklenice pobere, ker gospa ne marajo, da tukaj ležijo. Ker pa so bile nekatere steklenice polne, sem jih izpraznil in napolnil ta dva lonca.“ Nekaj časa je bila gospa kakor otrpnela. Čeprav je že marsikako Janezovo neumnost slišala in videla, vendar jo je to junaško delo zelo vznemirilo. On pa jo je gledal tako, kakor bi bogve kako pohvalo zaslužil. „Ja, naš Janez je zelo priden,“ ga pohvali major s zlobnim smehom, med tem ko njegova soproga začne jokati, „in srečo ima vseeno pri vseh svojih neumnostih. Si li videla kako dobro kosilo je imel? Dober kos pečene srne je imel, da sem mu ga skoro zavidal, ko sem mislil na surovo meso, katero sva midva v hotelu jedla.“

„Tako tudi mi dva pošljeva jutri po jedi,“ rekla je majorjeva veselo, „In danes zvečer pa po maslen kruh za ljudi, ki nama bodo pomagali.“

„Majorki se je zdel ta predlog zelo dober in ko se je zmračilo, hotel je vojake, ki so točno prišli in vse lepo uredili, dobro pogostiti. Ukazal je slugi Janezu, naj gre doli k krčmarju in naj prinese najbolje, kar ima krčmar v hiši. Črez nekaj časa se vrne hlapec z različnimi jedmi. Maslen kruh je bil tanko izrezan.

Ko so pojedli, je major vstal in rekel: „Zdaj hočem iti doli k krčmarju in poplačati današnji račun. Upam, da nismo milijonov dolžni.“ Gosti oblaki dima so se vsuli ven iz krčmarjeve sobe na majorja, ki je ravno vstopil. „Jaz bi rad plačal jedi, ki ste nam danes poslali,“ rekel je debelemu krčmarju.

Posojilnica in hranilnica na Reki.

Krčmar ga pogleda zelo začuden in vpraša :

„Kakšno jed? o tem ne vem ničesar,“ Major pa nadaljuje: „No moj hlapec je prišel sem za se po kosilo in večerjo.“ Krčmar zatrjuje, da ni bilo danes nikogar k njemu ne po kosilo ne po večerjo, in ko major ni hotel tega nikakor verjeti, je poklical gospodar tudi krčmarico, ki je vsem moževim besedam potrdila.

„Pa vendar ni mogoče,“ vzklikne major saj sem sam videl, kako je moj hlapec pečenko jedel — bil je izvrsten košček srne.“ „Srne? te nismo letos še sploh imeli,“ ponavlja krčmar. Major je odšel in stopal počasi in jezno po stopnicah v svoje stanovanje. Kaj pomeni to, kaj je zopet Janez na pravil? vpraševal je samega sebe. Kje je jed ukradel? Ali se mu je prikazala, kakor v pravljičah mizica z jedjo? To uganko je moral rešiti. Poklical je Janeza k sebi in ga vprašal: Janez, kaj pomeni to? Bil sem pri krčmarju, da bi kosilo in večerjo poplačal, katero sem naročil in ta je rekel, da nisi pri njem vzel ničesar. „Janez se je delal zelo nedolžnega, naposled pa odgovori: „Prosim, gospod, ako je krčmar to rekel, je lažnjivec, saj sem bil dvakrat pri njemu in zahteval, da ne sme biti slabo meso, temveč okusno in dobro. „Ti trdiš, da si od krčmarja jedi dobil?“ nadaljuje major. Janez potrди. „Potem pa ne ostane družega, kakor da greš z menoj doli in mu to poveš. Janez je bil s tem zadovoljen in korakala sta z gospodarjem po stopnicah doli. V prvem nadstropju se ustavi in pozvoni.

„Kaj pa delaš tukaj norec?“ vpraša ga major, ki je bil nekaj korakov pred hlapcem.

„Saj tukaj stanuje krčmar,“ odgovori Janez mirno. Strašna slutnja je obšla majorja. Kmalu je spoznal vse. V prvem nadstropju je stanoval posestnik te hiše, jako premožen mož. Na majhni plošči je bilo zapisano ime „H krčmarju.“ K temu krčmarju je šel Janez in zahteval jedi z besedami: „Pa ne slabe jedi. —“

„Janez — Janez, kaj si zopet storil?“ rekel je major jezno in v zadregi.

Vrata se odpro in posestnik hiše, gospod Podgorski se prikaže. Ko ga Janez zagleda vsklikne vesel: „Da, to je krčmar, ki mi je dal jedi —.“ Major se je hotel na tisoč načinov opravičevati, a gospod ga ni pustil do besede. Bil je star, dobrosrčen mož, ki je imel veselje do takih smešnic.

Ko je Janez prišel k njemu po jedi, je hitro opazil to zmešnjavo in porabil to priliko.

Prosil je majorja prilizovaje, naj ne kara Janeza, ker redkokdaj se je toliko zabaval v svojem življenju kakor pri tej zamenjavi in res gospod major se je kmalu potolažil posebno zato, ker mu ni bilo treba plačevati dragega kosila.

Za kratek čas.

Nevarno.

Jurist Obliznek: „Gospod zdravnik, kaj je poljubovanje res nezdravo in nevarno?“

Zdravnik: „Da dragi gospod, kajti več mojih tovarišev se je radi tega že moralo poročiti.“

Jadikovanje.

Hišna gospa svojemu soprogu: „Veš Franc, naša hišnja res ni za nobeno rabo več. — V kuhinji mi je že vse razbila razun — drv!“

Odkritosrčen.

Učitelj: No — kdo mi vé povedati kake koristi imamo vse pri goseh!

Janezek: Jajca!“

Učitelj: „Kaj še?“

Franček: „Meso.“

Učitelj: „Kaj še?“

Blažek: „Mast!“

Učitelj: „Kaj še?“ Vse molči zato praša učitelj: Jurček, kaj ti ne veš nič več! Kaj pa imate pri vas v posteljah?

Jurček: „Stenice!“

Drago cenjeno.

Dijak svoji oboževanki: „Marica evo ti v spomin ta perstan, katerega sem dal že dvanaajstkrat v zastavo in je zato tudi zelo dragocen.“

Iz šole.

Učitelj: „Kdo ve, kedaj je Krištof Kolumb našel Ameriko?“ Nihče se ne oglasi. Čez malo časa dvigne roko najbolj zabiti učenec v šoli.

Učitelj: No vidite, naš Jožek ve, kar vsi drugi ne vedo, Toraj Jožek povej pa ti.

Jožek: Prosim na stran!“

